Revista del Col·legi Oficial de Veterinaris de les Illes Balears

DECEMBRE 27

VETERINÀRIA

Algunes preguntes i respostes sobre el virus de la grip aviària

El COVIB celebra el seu patró, Sant Francesc

Francesc Ferrer, el veterinari que lluità contra el 'curanderisme'

El col·lectiu de jubilats ret homenatge a Miquel Capó

Avepa # seguretat alimentària # VSF # cas clínic # actualitat # agenda

ibab

Institut de Biologia Animal
de Balears S.A.

MALLORCA:

C/ Esperanto, 8
07198 - Son Ferriol
971426172

C/ Vazquez Mella, 7
07630 - Campos
971652662

C/ Estació, 4
07510 - Sineu
971521080

MENORCA:

C/ Bijuters, 36 - Parcel·la 11
07760 - Ciutadella
971384745

EIVISSA:

Av. D'Espanya, 49 - Tercera Planta
07800 - Eivissa
971195568

editorial

El decisiu paper del veterinari en el marc de la grip aviària

Realment era difícil pensar que un brot epizoòtic de grip aviària iniciat a finals de l'any 2003 esdevindria, al cap de dos anys, una autèntica catàstrofe en l'àmbit de la salut animal, amb les seves conseqüències socials i econòmiques.

Sense cap dubte, la difusió de la malaltia per casi tota Àsia fins arribar a Europa ens ha fet pensar que l'arribada de la grip al nostre entorn és inevitable, i el que és pitjor, que l'aparició d'una pandèmia de grip humana, altament virulenta, també ho és. Balears no ha estat una excepció, i davant aquesta incertesa la societat ha respost generalment de forma exagerada, motivat també per l'excés d'informació que han difós els mitjans de comunicació, en ocasions fent-se ressò d'opinions no massa fonamentades i de vegades, contradictòries. La realitat és que s'ha generat una gran confusió, i els conceptes de malaltia humana i animal s'han barrejat de qualsevol manera.

Com ja és habitual en aquestes situacions, ha estat necessària l'existència de veus expertes, capaces d'oferir un missatge clar, precís i tècnicament fonamentat; i de bell nou aquest paper l'hem tornat a assolir els veterinaris, demostrant una vegada més que som una professió dinàmica i amb una preparació professional adient per assolir aquests reptes.

La nostra professió està íntimament lligada a la salut pública, i no únicament en la figura d'aquells companys que fan feina a l'administració sanitària: veterinaris clínics, d'animals grans i petits, d'assessories sanitàries i laboratoris, d'associacions de defensa sanitària... Tots jugam un paper fonamental dins d'aquest camp, i malgrat s'escoltin veus que diguin el contrari, que fins i tot minimitzin o menyspreïn la nostra feina, no hem d'oblidar que en front de les crisis de sanitat animal que ha patit la nostra terra, hem fet sempre els deures. I sense cap dubte, amb molt bona nota.

sumari

AVEPA: Cursos • Coneguem els nostres socis 4
Seguretat alimentària: Premi AVESA 2006
Còctel de Nadal COVIB 5
Veterinaris sense Fronteres:
Crònica d'un viatge a Guatemala (2a. Part) 6
Portada: La grip aviar 7
Actualitat: Curs de l'ESAVS 10
Perfil col·legial: Francesc Ferrer 11
Reportatge: Sopar de Sant Francesc 12
Presentació Cas clínic • Agenda • Altes i baixes 15
Col·lectiu de Veterinaris Jubilats 16
Escultura al COVIB • Assessoria Jurídica 17
Resolució del cas clínic 18

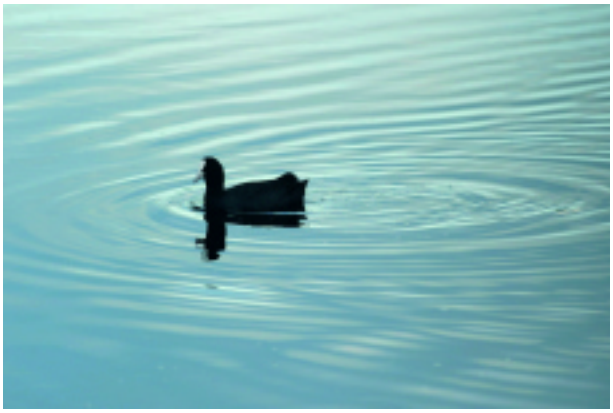

Edita: Col·legi Oficial de Veterinaris de les Illes Balears (COVIB). **Direcció veterinària:** Mireia Mayol. **Direcció periodística:** Dirkom. **Consell editorial:** Jesús Martínez, Tolo Palou, Lluís Riera, Francisco Solá. **Fotografia:** Jaime Reina. **Publicitat:** COVIB (Cecilio Metelo, 14 2ºD - Tel: 971 71 30 49). **Disseny i maquetació:** dDC. **Impressió:** amadip.esment. **Dipòsit legal:** LE-920-1998

El Comité de Redacció recorda als col·laboradors de la revista que poden utilitzar tant el català com el castellà en l'elaboració dels seus articles.
Veterinària no es fa responsable ni s'identifica amb les opinions que els seus col·laboradors expressen a través dels treballs publicats. Reservats tots els drets.
Prohibida la reproducció total o parcial de qualsevol informació gràfica o escrita per qualsevol mitjà sense el permís escrit del Col·legi Oficial de Veterinaris de les Illes Balears.

Barcelona acollí el 40 Congrés Nacional d'AVEPA

Els dies 21, 22 i 23 del passat mes d'Octubre es va celebrar a Barcelona el 40 Congrés Nacional d'AVEPA. Aquest any es va estrenar una seu que, a partir del 2007 i durant un període mínim de cinc anys, serà seu fixa del congrés, el fòrum de Barcelona. AVEPA i The Northamerican Veterinary Conference han signat un conveni de col·laboració mitjançant el qual els americans aportaran experiència i ponents al congrés d'AVEPA. Amb això, s'espera organitzar el gran congrés del Sud d'Europa, en el que s'augmentarà el nombre de sales de conferències, s'organitzaran tallers pràctics amb animals, es duplicarà l'exposició comercial, i s'incrementarà de forma considerable el número d'assistents, amb veterinaris de tota Europa. D'alguna manera, tindrem a l'altre costat del mar, el millor congrés al que es pot assistir fora dels Estats Units.

Per altra banda, durant el congrés va tenir lloc l'assemblea anual d'AVEPA, en la que es varen celebrar les eleccions a vocal i secretari de les diferents vocalies. A la nostra vocalia, es varen tornar a presentar Mar Félix i Mireia Mayol, que varen intercanviar els càrrecs dels darrers quatre anys; és a dir, Mar serà la vocal i Mireia la secretària. En el mateix acte també es varen realitzar eleccions a la junta central d'AVEPA, en les que varen sortir com a nous membres Maite Verde, com a presidenta electe; Ignacio Torrubia, que repeteix com a secretari; i Ignacio Alvarez com a president del comitè científic. A partir del proper mes de Gener, entraran a formar part de la junta central d'AVEPA, de la que en surten Juan Francisco Rodríguez i Tomás Fernández. Des d'aquí els hi volem donar les gràcies per la seva dedicació a l'associació i pel suport que sempre ens han donat a la nostra vocalia.

No vull acabar sense donar la benvinguda al nostre estimat Pep Aguiló, que a partir també del mes de Gener, i durant un període de dos anys, serà el president d'AVEPA. Volem aprofitar aquest espai per donar-li tot el nostre suport i ajuda en tot allò que necessiti i desitjar-li tota la sort del món en una tasca que sabem realitzarà a la perfecció.

CONEGUEM ELS NOSTRES SOCIS

Fa anys que ens veiem a cada curs i moltes vegades no sabem ni el nom d'aquella persona que se'ns seu sempre al davant. AVEPA Balears us proposa un breu qüestionari que ens ajudarà a conèixer-nos una mica més a tots plegats.

Nom: Inés Otero de la Rosa.

Edat: 38 años.

Estat civil: Soltera.

Fills: Ninguno de momento.

Afeccions: Excursionismo, submarinismo, cine.

Quin és el teu menjar preferit? Cualquiera que tenga curri. **I el que més avorreixes?** Cocido madrileño.

Quin llibre tornaries a rellegir? El médico, de Noah Gordon.

A quin lloc del món tàgradaria perdre't uns dies? Patagonia, Alaska, ...

Amb qui hi aniries? Con buena compañía.

D'aquells ideals juvenils, què en queda? Bastante, todavía.

Quin animal t'agradaria ser? Delfín.

De no ser veterinari, a què t'hauries dedicat? Antropología, comadrona, bióloga marino.

Nom: Mateu Amengual Pons.

Edat: 38 anys.

Estat civil: Casat.

Fills: Una nina de 5 anys i un nin de 2.

Aficions: Escacs, cinema i edició de pel.lícules.

Quin és el teu menjar preferit? La fava parada i l'arroç amb salseta; qué voleu?, si som de poble. **I el que més avorreixes?** Els ous bullits i la xocolata.

Quin llibre tornaries a rellegir? Jo, Claudi.

A quin lloc del món tàgradaria perdre't uns dies? A Austràlia.

Amb qui hi aniries? Amb la meva família, amb quí si no.

D'aquells ideals juvenils, què en queda? Tenc molta fe en l'amistat.

Quin animal t'agradaria ser? Vaja, no ho sé. Un caragol?

De no ser veterinari, a què t'hauries dedicat? A fer doblers.

Convocados los premios AVESA de seguridad alimentaria para 2006

La Asociación de Veterinarios Especialistas en Seguridad Alimentaria, AVESA, y en su nombre la Junta Directiva, por acuerdo de 5 de Noviembre de 2005, ha creado y convocado los Premios AVESA en Seguridad Alimentaria en dos modalidades: individual y de organismos, para reconocer a nivel nacional o internacional a:

- Aquellas personas que contribuyan destacadamente a la mejora, prestigio, renombre o divulgación de la seguridad de los alimentos (modalidad individual).
- Aquellas empresas, asociaciones o colectivos que destaquen por sus condiciones higiénico-sanitarias, técnicas o útiles innovadores, divulgación y trayectoria empresaria, así como por sus acciones que contribuyan a la mejora de la seguridad alimentaria (modalidad de organismo).

Forma y plazo de presentación de candidaturas:

Las candidaturas podrán presentarse por cualquier persona o institución dirigiéndose a: AVESA. C/Maestro Ripoll, 8, bajos. 28006 Madrid. Teléfono 91 411 20 33.

Se debe hacer constar con detalle las circunstancias y méritos que consideren puede hacerle merecedor del premio al candidato propuesto.

La admisión de candidaturas para ambas modalidades concluirá el 31 de Enero de 2006.

Jurado

Estará compuesto por cinco miembros: el Presidente, el Vicepresidente científico y el Secretario de AVESA, que actuarán con idénticos cargos, y dos miembros expertos en seguridad alimentaria designados por la Junta Directiva de la Asociación.

Su composición se hará pública a la vez que su decisión que tendrá lugar antes de la celebración de las próximas Jornadas de Seguridad Alimentaria que celebre la Asociación en 2006.

Características del premio

El premio carecerá de toda asignación económica. Consistirá en un diploma y una estatuilla de AVESA que se entregará en día y lugar acordado.

Los premios se otorgarán en las dos modalidades: individual y de organismo.

Fallo y entrega de premios

El fallo se hará efectivo con antelación suficiente a las Jornadas de Seguridad Alimentaria que celebre la Asociación durante el año 2006, procediéndose a su entrega en el transcurso de las mismas.

El COVIB felicita les festes de Nadal i el nou any als seus col·legiats al Club Nàutic de Palma

Més d'un centenar de col·legiats i acompanyants brindaren el passat divendres dia 16 de desembre per les festes de Nadal al Club Nàutic de Palma i es desitjaren un bon any vinent en el tradicional acte que organitza el COVIB anualment amb motiu de l'arribada d'aquestes dades tan especials.

L'acte serví perquè es reunís la família veterinària i compartís uns moments de xerrada distesa sobre les fites més importants que s'han assolit en 2005 i sobre els futurs projectes personals i col·legials de cara al proper 2006.

Ramon Garcia presidí l'acte, que comptà amb la presència de la plana major de la junta directiva del col·legi i de nombrosos familiars dels col·legiats. El còctel començà a les 21 hores i es perllongà fins passada la mitjanit.

Crònica del viatge a Guatemala d'un voluntari de sensibilització

Fotos cedides per Xavier Farrés

SEGONA PART:

He conegut les comunitats més allunyades de les rutes turístiques, accedint-hi a través de camins escarpats mitjançant els picups, vehicles tot terreny idonis per rodar per aquell territori. A la comunitat de Tojalic treballen només dones indígenes adquirint coneixements de cultius d'hortalisses en hivernacles familiars. Formen part del programa de promoció de les dones. Els homes practiquen el monocultiu de la milpa o blat d'índies originària i característica d'aquests indrets. A Los Duraznales promocionem la producció familiar de pollastre criollo en gàbies construïdes amb materials propis del terreny. A la comunitat María Tecún, zona de cafetals a prop de l'Oceà Pacífic, el clima canvia. Pugen la temperatura i la humitat. Bosc tropical, humit. La comunitat està formada per petits propietaris del terreny menys productiu dels gran cafetals i que varen obtenir com a indemnització pels anys treballats després de la crisi del cafè del 2002. Finques on treballaven en semi esclavitud fins fa ben poc amb moneda pròpia encunyada allà mateix per proveir-se dels productes bàsics. En sortir de la finca només sabien cultivar cafè. Han d'aprendre-ho tot per sobreviure. Ajudem en la seva formació agropecuària. Edgar, coordinador de la comunitat i a la vegada sacerdot Maya és l'amfitrió. Allà, com a la resta del país, conviuen els cultes catòlic, evangelista i Maya en harmonia. La llei estatal quasi no arriba. Regeix la llei indígena de vegades més sàvia i acceptada com a natural per tota la comunitat.

He participat en la clausura de l'ECA (Escola de Capacitació Agrària) dedicada a la producció sostenible de pollastre criollo. Una hora de picup des de Purulhá, petita aldea del departament d'Alta Verapaz a la zona de més pluja del país. Tres dies d'aigua, som a l'època de pluja, i d'un sol que sorgeix de sobte i enlluerna. Arribem a la comunitat d'El Jute on ens ajuntem tots els participants, tècnics i promotors pecuaris arribats de tot el país. Cada un té una història al darrere i molts frisen per contar-la. Ex-refugiats de l'època de la guerra, mares de família nombrosa que acudeixen amb els fills menuts i que arriben després d'un dia de viatge penós. Dones valentes, analfabetes que només parlen la seva llengua indígena, Mam, k'iche´,´q'eqchi, kaqchikel, o una altra de les 22 reconegudes en tot el territori guatemaltec i que s'esforcen en entendre i en aprendre amb una il·lusió d'infants de pre-escolar.

He admirat Don Mauricio, pagès i coordinador d'El Jute que confia cegament en els nostres tècnics i té un hort ecològic, malgrat la lluita contra molts de veïns i tècnics governamentals, amb 165 espècies vegetals totes conegudes, estimades i conservades per ell, cada una amb una funció específica: alimentació familiar, animal o medicinal, productores de compost vegetal, sostenidores del terreny, aromàtiques, ornamentals... Sostenibilitat necessària per manca de recursos, útil i pràctica, enveja d'altres pagesos menys treballadors i més escèptics i de molts d'ecologistes de saló. Don Mauricio ha millorat la qualitat de l'alimentació i de la vida de la seva família, dona i vuit fills. En el seu discurs insisteix en no confondre pobresa amb peresa.

He assistit a la Primera Fira Nacional de les Llavors, a Chimaltenango on ponents molt competents varen ser capaços d'explicar, amb èxit, què són barreres biològiques, gens, enginyeria genètica, llavors transgèniques, patents i organismes genèticament modificats a un auditori divers i amb majoria de pagesos i pageses senzills però molt conscienciats de la importància de la conservació del seu ric patrimoni genètic, de lliure comercialització i d'intercanvi gratuït.

He gaudit de la bellesa incomparable del llac Atitlàn agombolat per tres volcans majestuosos i dels seus voltants amb la climatologia més canviant que mai hagi viscut i que han estat testimoni de tanta violència, mort i repressió els anys previs als acords de Pau del 1995.

He conegut molts racons de la ciutat d'Antigua, antiga capital colonial devastada pels terratrèmols i reconstruïda i conservada com a patrimoni cultural de la humanitat.

He quedat fascinat pels colors de l'artesania tan rica i diversa i que ara alegren ca meva.

He lamentat no tenir més temps per poder gaudir de tots els indrets meravellosos que m'han quedat per visitar.

He compartit el temps de feina i d'oci amb els cooperants de moltes ONG i encara admiro la seva dedicació fora d'horaris, el seu amor per una gent i un territori convuls, de vegades violent i d'altres encisador.

Ha valgut la pena el plaer de conèixer la feina de VSF, comprovar la seva utilitat pràctica, la millora en les condicions de vida que proporciona a un grapat de gent que aprofita els coneixements adquirits i, al mateix temps, ens aporta la saviesa de la seva cultura i ens obre la meravella del seu territori que, com ja he dit abans, ens deixa enganxats el que resta de vida. Seguirem fent feina. Val la pena.

Xavier Farrés Wünsch
Delegat de VSF a les Illes Balears

¿Qué sabemos realmente sobre la gripe aviar?

La gripe aviar debe ser entendida por el momento como una enfermedad animal; el virus humano es actualmente una probabilidad

Se trata de un virus cuyas variedades más virulentas generan una tasa de mortalidad del 100% entre las 48 y 72 horas desde el inicio de los síntomas y para el que no existe tratamiento

Es necesario comunicar a la Conselleria d'Agricultura i Pesca el hallazgo de indicios que hagan sospechar la presencia de la enfermedad

Mucho, quizá demasiado, se ha escrito a lo largo de estos últimos meses sobre la influenza o virus de la gripe aviar que se ha detectado, en un último brote desde finales de 2003, en varios países del sureste asiático. Tanto se ha escrito, que ha llegado un momento en el que la sociedad ha acabado siendo sometida a un exceso de información, con múltiples mensajes, en ocasiones contradictorios. Se ha dicho que la gripe aviar es una mezcla de enfermedad humana con enfermedad animal, que tendrá graves repercusiones en salud pública y también se ha especulado sobre la evolución de la enfermedad. Sin embargo, a día de hoy, lo que debe preocuparnos es la gripe aviar bajo una perspectiva de sanidad animal. Por lo tanto, se trata de un problema con consecuencias esencialmente económicas, especialmente en el ámbito de los países desarrollados, aunque, eso sí, es conveniente no perder de vista la posible repercusión que puede tener sobre la salud pública y, sobretodo, la que está teniendo a nivel social.

¿Qué es la gripe aviar?

Se trata de una enfermedad altamente contagiosa de las aves. Los cerdos y los hombres pueden infectarse de virus aviares y ser soporte de nuevos subtipos. Es un virus ARN de la familia Orthomyxoviridae, género Influenza, tipo A. Pero no todos los virus influenza son iguales; en función de su patogenicidad (agresividad) se clasifican en dos grupos: de baja patogenicidad (la gran mayoría), que no llegan a producir la enfermedad o lo hacen levemente; o de alta patogenicidad, que provocan la enfermedad que es extremadamente contagiosa y con una alta mortalidad.

Es necesario conocer tres características sobre este virus:

1. El virus se compone, en su superficie, de dos tipos de proteínas antigénicas: H (de las que existen 16 tipos) y N (9 en total). Existen múltiples combinaciones, pero únicamente algunos pocos virus de los tipos H5 y H7 son de alta patogenicidad, y en consecuencia terriblemente virulentos. Son los protagonistas de los últimos brotes de la enfermedad en el mundo: Países Bajos (H7N7) y el actual, la H5N1.

2. Es un virus con gran tendencia a cambios antigénicos y a intercambiar genes, por ello, se producen mutaciones del mismo. Los virus altamente patógenos provienen de mutaciones de virus de baja patogenicidad (cepa H5).

3. Finalmente, es un virus altamente resistente en condiciones normales, activo en heces, agua y tejidos durante largos periodos, pero que son inactivados por pH ácido, compuestos de yodo y por el calor (alimentos).

¿A qué especies afecta y cómo se contagia?

La gripe aviar afecta a un gran número de especies aviares, de corral y silvestres, aunque la susceptibilidad y la manifestación de los síntomas es variable. Así, las gallináceas y los faisánidos son especies altamente susceptibles que manifiestan la enfermedad. Por otra parte, los anátidos no la manifiestan, por lo que sufren procesos subclínicos. Son especies portadoras. Las anátidas migratorias son consideradas como los hospedadores naturales del virus.

Los enfermos o portadores, eliminan virus por heces y secreciones respiratorias. Y las formas de contagio son muy diversas. Ya sea por contacto directo con secreciones de aves infectadas, especialmente heces, por alimentos, agua, equipo y ropa contaminados, por vía aerógena (menos de un kilómetro de distancia entre granjas) o por el transporte de

huevos contaminados, alimentos o gallinaza. La propagación de la enfermedad puede producirse por el movimiento de animales y sus productos, equipos, personas, vehículos, entre explotaciones afectada y no afectadas de zonas cercanas, o también durante el comercio de animales vivos y sus productos (domésticos y silvestres), aves migratorias (acuáticas y marinas) en zonas alejadas como, por ejemplo, entre distintos estados. Todas las medidas adoptadas se dirigen a incidir sobre estos aspectos.

¿Y las personas?

Este es el aspecto sobre el que más se ha escrito. Sobre ello cabe decir que es poco transmisible, ya que se han dado millones de aves afectadas por sólo 130 personas. Eso sí, se trata de un virus muy virulento. Se da, sobretodo, en condiciones de contacto estrecho y permanente. No existen evidencias científicas de ser transmitido por la cadena alimentaria (EFSA) y el gran problema radica en una posible mutación (recombinación virus humano y aviar), que podría derivar en una pandemia.

¿Qué síntomas presentan los animales afectados?

Varios, dependiendo de la virulencia del virus actuante. Los síntomas que presenta el virus pueden ser muy diversos:

- Disminución del consumo de alimentos y la puesta de huevos.
- Plumas erizadas.
- Signos respiratorios severos (tos, estornudos).
- Fiebre alta.
- Edema facial (cabeza y ojos inflamados).
- Diarrea.
- Manifestaciones nerviosas.

Se produce un 100% de mortalidad entre las 48 y 72 horas desde el inicio de los síntomas y no existe tratamiento. Es imprescindible el diagnóstico laboratorial para el aislamiento, la caracterización y demostración de la virulencia del virus en pollos, y para el establecimiento del índice de patogenicidad mediante análisis y PCR.

Es necesario comunicar a la Consellería de Agricultura i Pesca el hallazgo de indicios que hagan sospechar la presencia de la enfermedad, por ejemplo, si se observa una mortalidad importante de animales salvajes muertos, o si observamos en nuestra explotación disminuciones de consumo de alimentos y agua significativos o de puesta de huevos, mortalidad elevada de aves en una semana y/o sintomatología compatible.

Medidas preventivas y profilaxis

Se basa en medidas de bioseguridad, es decir, el objetivo prioritario es evitar la entrada de animales que puedan estar infectados con el virus. En este sentido, España ha adoptado una serie de medidas:

- Control de las importaciones de aves y productos desde los países en los que está presente la infección. Evitamos la entrada de material de riesgo.

- Intensificación del programa de vigilancia de la enfermedad en aves domésticas (con inicio en 2003) y cuya

misión es detectar la prevalencia de los virus H5 y H7 de baja patogenicidad en las aves de corral, establecer los tipos de aves más susceptibles al virus e interconectar redes epidemiológicas de vigilancia, veterinarias y humanas. (De las más de 22.000 muestras tomadas desde 2003, todos los resultados han sido negativos).

- Desarrollo de un programa de vigilancia de la enfermedad en aves silvestres (comenzó en 2004, realizando 162 muestras todas negativas).

- Intercambio de información y cooperación con el sector productor para monitorizar el estado sanitario de las aves. Comentar que son servicios integrados con servicios veterinarios propios.

- Otras medidas para evitar contacto entre aves domésticas y silvestres (zona de riesgo: humedales) y la prohibición de concentraciones de ganado (por ejemplo en ferias).

Si se detecta la enfermedad, antes de que un brote adquiera rápidamente un carácter epizoótico, se aplica una política de erradicación de la enfermedad en el menor tiempo posible, al efecto de, por una parte, limitar la propagación de la enfermedad y, por otra, limitar el impacto económico sobre el sector avícola.

Por otra parte, la vacunación está prohibida. Tan sólo si lo solicita un estado miembro a través de un plan de vacunación, y autorizado por el Comité Veterinario de la Cadena alimentaria y sanidad animal.

Por tanto...

Tras la anterior exposición y a modo de conclusión , se ha de optar por la tranquilidad en todo lo referente al tema de la gripe aviar, ya que por el momento debe ser entendida como enfermedad animal; el virus humano es por el momento una probabilidad.

El riesgo actual en nuestra comunidad es prácticamente inexistente porque la enfermedad no ha llegado ni a nuestro entorno más próximo. De todas maneras, se han adoptado medidas administrativas destinadas a evitar la llegada de animales y material de riesgo a Europa (dichas medidas se van actualizando continuamente), evitar el contacto entre aves domésticas y silvestres en zonas de riesgo y evitar la difusión rápida de la enfermedad en caso de aparición en Baleares.

También se ha puesto en funcionamiento un sistema de vigilancia activo y pasivo (mediante muestreo en animales domésticos y silvestres) para poder detectar la enfermedad rápidamente, en el caso hipotético de su llegada.

Ramon Garcia Janer

Plan de alerta sanitaria veterinaria y protocolos derivados específicos

Hay una serie de acciones básicas, como por ejemplo, la determinación de zonas de riesgo y sospechosas (protección y vigilancia). Además, el plan de alerta sanitaria contempla:

- El sacrificio de aves infectadas y de las sospechosas.
- La eliminación de cadáveres, yacijas.
- Las restricciones al movimiento de animales, personas y objetos.
- L+D.
- El seguimiento de animales y productos en periodo de incubación.
- La vigilancia epidemiológica

Por su parte, los particulares podemos tomar una serie de medidas de prevención, como pueden ser las higiénicas básicas de las personas que están en contacto con las aves (lavarse las manos, no tocarse mucosas...), cocinar los productos derivados de las aves (extensible al resto de alimentos) y, por supuesto, contactar con la Conselleria de Agricultura si nos encontramos con situaciones descritas anteriormente.

Richard Halliwell en una de les conferències de dermatologia

Els doctors Marc Vandevelde i André Jaggy

L'ESAVS organitza amb èxit a Mallorca el seu primer curs de terapèutica veterinària

El Dr. Koch explicant casos de dermatologia

Com ja vàrem anunciar en la revista anterior, el passat mes de Novembre va tenir lloc a Illetes el primer curs de terapèutica veterinària, organitzat per l'ESAVS (Escola Europea d'Estudis Veterinària Avançats). Va ser el primer d'una sèrie de cursos que es volen celebrar a la nostra illa cada sis mesos, i en els que s'abordaran totes les especialitats clíniques de petits animals, incloent-hi també els animals exòtics.

L'ESAVS és una associació europea privada que té com a objectiu oferir cursos de formació a llicenciats en veterinària. Es va fundar l'any 1991 a Luxemburg com una UETP (Associació d'Universitats amb Projectes Pràctics d'Educació) i com a projecte pilot del programa de la Unió Europea COMETT II. L'avala l'Associació Europea d'Especialització Veterinària (EAVS), una organització sense ànim de lucre registrada a Luxemburg.

Els assistents al curs durant una de les conferències de la sessió matinal

L'any 1992 varen començar les primeres sèries de programes de formació ESAVS de 3 anys, en els que s'aprofundeix en una especialitat concreta de forma progressiva durant aquest temps. Des de llavors, cada any s'inicien nous programes de formació a diferents països d'Europa.

Uns 3.000 veterinaris de 42 països han assistit a cursos d'ESAVS a 17 llocs diferents d'Europa.

Uns 140 ponents de 14 països diferents han participat i participen en els programes de formació.

Aquest primer curs, del 5 al 9 de Novembre, va comptar amb la presència de Marc Vandevelde i André Jaggy, diplomats en neurologia pel col·legi europeu; i Hans-Joachim Koch i Richard Halliwell, diplomats en dermatologia. Cada dia es feien dues hores teòriques i dues pràctiques de cada una de les especialitats, basades totes elles en casos clínics i en protocols d'actuació. El que s'intenta és transmetre coneixements molt pràctics que els alumnes puguin aplicar al dia següent en els seus centres.

Dels 40 assistents, tan sols sis eren de les illes. La resta, com és habitual als cursos organitzats per ESAVS, havien vingut de tota Europa: Noruega, Suècia, Eslovènia, Croàcia, França, Alemanya, Portugal, etc. Per tots ells, el fet de venir a Mallorca, va ser un al·licient més a l'hora de decidir-se a realitzar aquest curs. Fins i tot, alguns d'ells varen aprofitar per venir amb la família a gaudir del fantàstic temps que va fer a la nostra illa, malgrat que ja érem a principi de Novembre.

Francesc Ferrer:

De la lluita contra el 'curanderisme' al 'boom' de la llet

Foto cedida per Francesc Ferrer

Ha dedicat la seva vida a la veterinària però sembla que podria haver fet qualsevol altre cosa que s'hagués proposat. Ha fet rajoles, ha fet d'agricultor, de restaurador de mobles, de ramader, de picapedrer i, fins i tot, de vinicultor. Francesc Ferrer neix a Campos un 13 d'abril de 1933. "Feia tres mesos que ma mare era a Campos. Era de Porreres i el meu pare de Santa Maria. S'havien conegut a Ciutat. Soc de Campos però crec que, com tothom, soc un poc de totes parts", explica. Acaba d'arribar a casa seva després de romandre uns dies ingressat a l'hospital per uns problemes de salut que ja ha superat. Xerra amb claredat recordant, segur, el passat, aturant-se en l'època del 'boom' lleter de Campos i en la lluita contra el 'curanderisme' existent a la professió des dels anys 50 fins els 70.

Francesc Ferrer estudia Veterinària, com molts altres, a Saragossa. Se'n hi va després de passar un any guanyant-se el pa com a rajoler. Treballa fins que comença la carrera, l'any acadèmic 51-52. "Érem molts els que iniciàrem els estudis a Saragossa però per acabar havies de fer feina durament. Imagina't que de 405 alumnes que començàrem, tan sols n'acabàrem nou. I de Mallorca érem un bon grapat: Andreu Mesquida, Martí Felani, Tomeu Anguera... D'altres partiren cap a Madrid, Lleó o Còrdova a acabar", recorda.

Francesc Ferrer torna a Mallorca en el 56 i fa el servei militar. Passa a l'Hospital de les Bèsties, a Palma, a la secció mòbil veterinària, on s'encarrega de l'escorxador. En acabar comença a fer de clínic. El primer contacte amb el món professional el decep. "La situació de la professió a Mallorca era molt dolenta. Vaig veure que hi havia un gran número de veterinaris titulats que tan sols es preocupaven per recaptar imposts. Jo creia que el més important era ajudar al pagès, des del punt de vista d'ensenyar-lo, educar-lo perquè ves un assessor en el manescal. És així com uns pocs veterinaris començàrem un tipus de clínica que lluitava contra el que jo qualificava de 'curanderisme'. La veterinària per ells s'acabava després de les oposicions, però la veterinària és una feina en la que s'ha de lluitar cada dia. Has de fer-te amb la confiança de la persona, has d'estimar l'animal i has de gaudir de la teva feina". Ferrer recorda encara una vegada en la que, en plena epizoòtia de glosopeda, hagué de demanar un crèdit al banc per adquirir la medicina per a la campanya de vacunacions. "El crèdit el demanava el veterinari i els pagesos et pagaven quan podien. No tothom ho feia", explica.

Aleshores, en plena època de lluita contra aquest 'curanderisme' latent, Francesc Ferrer comença a treballar tècniques noves per un manescal. "La nostra és una professió en continua evolució. Desenvolupàrem unes tècniques que venien de l'exterior i que uns anys abans eren impensables. És el cas de les fetotomies, les transferències d'embrions o les inseminacions artificials", explica. Aquesta tasca el dugué a recórrer la vessant llevantina de Mallorca durant un grapat d'anys: "No aturava, vaig arribar a realitzar 3.600 inseminacions per any. M'ocupava de la zona de s'Aranjassa i Son Ferriol fins arribar a Vilafranca, Sant Llorenç o Son Servera... cada dos anys havia de comprar un cotxe nou". Francesc Ferrer va tenir fins a 18 cotxes 'Dos cavalls', "però sempre semblava el mateix de la brutor i pols que duia. A dins hi naixia de tot... fins que el netejava, el venia i en comprava un de nou", afegeix. Jaguar, Seat, Peugeot, Ford o, fins i tot, un 'jeep' també han estat al seu garatge.

Amb la irrupció del 'boom' turístic, a la dècada dels 70, es produeix un canvi de tendència a la pagesia mallorquina, fet que afecta a la feina dels manescals. "El pagès deixa de poder pagar el jornal a la gent que feia feina a fora vila. Aquests treballadors varen canviar de sector perquè el món del camp era molt dur. La gent se'n va voler anar cap a aquest sector turístic de serveis i va deixar el pagès més tot sol", explica Ferrer. L'únic que seguia funcionant a ple rendiment en el sector primari mallorquí era la llet. Ferrer, que també va ser president d'AGAMA i de la Cooperativa lletera de Son Sunyer, ho recorda amb claredat: "La producció lletera de Campos va començar a l'any 63 o 64 i sorgí d'aplegar les tres vaques d'un pagès, amb les sis d'un altre i les vint d'un tercer... i així el negoci anà prosperant. Campos arribà a comprar entre 1.700 i 2.000 caps de ramat a Santander. Tothom anava content i ningú necessitava subvencions. Jo vaig gaudir molt durant aquella època perquè el pagès era clar. Si te deia que allò era negre, era negre al cap de mil anys. I considero que la nostra feina va ser molt important perquè provocà que el pagès, progressivament, comencés a involucrar-se en la feina de selecció i millora ramadera". Anys després el sector lleter fa un tro. "Les segones marques, que entraven a molt baix preu, mataren la situació. A més, les condicions de Mallorca no són les idònies per criar animals de llet. S'ha de menester més humitat... i millors pinsos, per exemple", diu.

A finals dels 80, coincidint amb la llicenciatura en veterinària del seu fill Xisco, Francesc Ferrer entra a la conselleria, on roman 14 anys fins la seva jubilació. "La jubilació- sospira- ha servit per apartar-me completament de la vida veterinària. He sembrat quatre arbres, he fet vi, he fet de picapedrer, he restaurat mobles vells... i continuo sortint amb un amic en llaüt des de l'Estanyol fins el Cap Blanc. I, per suposat, m'ha ajudat a veure coses que abans, per mor de la feina, no podia". En aquest moment, mentre Francesc Ferrer somriu, la seva dona entra a la sala i el crida a taula.

Els veterinaris celebren el seu patró i reten homenatge a Bartomeu Anguera

Col·legi oficial de veterinaris de les illes balears

El que fos president del Col·legi durant gairebé 25 anys rep una placa i és nomenat president d'honor del COVIB en el tradicional sopar de Sant Francesc, que enguany reuní més de 200 persones

El COVIB reconeix, també, els membres més il·lustres i dóna la benvinguda als nous col·legiats en un emotiu acte que tingué lloc el 8 d'octubre a l'Hotel Bahía Mediterráneo

El Col·legi Oficial de Veterinaris de Balears celebrà el dia del seu patró, Sant Francesc, amb més emotivitat que mai. I és que aquest passat any s'aprofità el ja tradicional acte de germanor del col·lectiu per retre homenatge a una de les figures que més ha fet per la professió en els darrers anys, Bartomeu Anguera. El que fos president del Col·legi durant gairebé 25 anys es jubilà en el 2005 i els seus companys varen voler reconèixer la seva trajectòria professional nomenant-lo president d'honor del COVIB i amb el lliurament d'una placa commemorativa.

Aquest reconeixement va ser, sens dubte, el plat fort d'una vetllada que reuní més de 200 persones, entre veterinaris i acompanyants, a l'Hotel Bahía Mediterráneo de Ciutat. El president de l'entitat, Ramon Garcia, explicà en el transcurs de la vetllada els no pocs motius per portar a terme tan merescut reconeixement a la figura d'Anguera, una decisió presa per unanimitat per la Junta Directiva del COVIB i que va sorprendre l'homenatjat.

D'altra banda, al sopar també es reconegué els col·legues que duen 25 i 50 anys col·legiats i per presentar els recent arribats. Ramon Garcia donà la benvinguda, en nom de tot el col·lectiu, als recent arribats, que varen rebre la insígnia col·legial.

Bartomeu Anguera

Neix a Palma fa 70 anys. És doctor en Veterinària per la Universitat Complutense. Ha exercit la clínica a Mallorca, ha treballat a la indústria privada com a assessor tècnic i a l'Administració com a funcionari. Ha sigut vocal i president del Col·legi Oficial de Veterinaris de les Illes Balears, Cap Provincial de Producció Animal de Balears, Cap del Departament de Ramaderia de la Conselleria d'Agricultura i Pesca, Cap del Servei de Coordinació Ramadera de la Conselleria d'Agricultura o Director de l'Institut Provincial de Biologia Animal de Balears, entre altres moltes ocupacions. Des del passat dia 8 d'octubre és el president d'honor del COVIB.

¿Quién no ha necesitado una buena ayuda al iniciar un proyecto?

TecnoInicio: el préstamo que necesita para empezar

¿Está pensando en montar su propio negocio? Un despacho de abogados, una gestoría, una agencia de publicidad... ¿Pequeño o grande?

En SabadellAtlántico estamos **al lado de los profesionales** con iniciativa y queremos ayudarlo a empezar con confianza y seguridad. Por esta razón hemos creado **TecnoInicio:** un préstamo exclusivo para miembros de TecnoCredit con el que **podrá financiar todos los gastos iniciales en condiciones especiales.** Un préstamo que le cubre hasta el **100 % de la inversión** y que podrá pagar en un plazo máximo de **cinco años.**

Aproveche una vez más las ventajas que su colegio profesional ha acordado con SabadellAtlántico disfrutando de **TecnoInicio.** Porque hay ayudas que nos hacen más fácil empezar.

Infórmese en cualquier oficina de **SabadellAtlántico o Solbank**, llamando al **902 323 222** o en **www.tecnocredit.com**

TecnoInicio es un producto que se enmarca en el acuerdo de colaboración con el **Col·legi Oficial de Veterinaris de les Illes Balears.**

covib

Col·legi oficial de veterinaris de les Illes Balears

Grupo Banco Sabadell

TecnoCredit

El banco de los profesionales

BS

AGENDA

FEBRER

III Curso Práctico de Iniciación a las Técnicas Endoluminales y Radiología intervencionista en Veterinaria, a Càceres.
Dates: 13 i 14 de febrer.
Més informació: Centro de Cirugía de Mínima Invasión: 927.181.032

X Curso de Acupuntura Veterinaria, a Saragossa.
Dates: de febrer a novembre de 2006
Plaçes llimitades, inscripció fins dia 15 de febrer.
Més informació: Universidad de Zaragoza: 976.351.508

COL·LEGI

Altes:

Antonio Sánchez Llabrés
Des del dia 1 de novembre de 2005

Pau Alorda Gayá
Des del dia 1 de novembre de 2005

Magdalena Ferrer Vanrell
Des del dia 1 de novembre de 2005

Montserrat García García Des del dia 1 de novembre de 2005 T

Verónica Rial Rodríguez
Des del dia 1 de novembre de 2005

Riccardo Turillazzi
Des del dia 1 de desembre de 2005

Rolando Reyes Carmona
Des del dia 1 de desembre de 2005

Baixes:

Ivo Pou Estebas
Des del dia 30 de setembre de 2005
Canvi d'activitat professional

Antonio Luís Ratero
Des del dia 30 d'octubre de 2005

Margalida Palmer Lladó
Des del dia 30 d'octubre de 2005
Trasllat

cas clínic

Presentat per l'Hospital veterinari Calandrí.
Mireia Mayol Colom i José Marín Palenzuela

Es presenta a la consulta un gos de raça Yorkshire Terrier de 12 anys d'edat amb un quadre d'halitosi, lleugera hipersalivació i deglució sense menjar.

L'exploració física general va ser normal, i a l'exploració de la boca s'aprecia una massa sublingual proliferativa.

Quin és el diagnòstic diferencial?

Quines proves s'haurien de fer?

Quin tractament s'hauria d'aplicar?

(resolució a la pàgina 18)

Miquel Capó Diana, homenatjat pels seus col·legues

Com ja és costum en aquest col·legi, el col·lectiu de veterinaris jubilats va obsequiar al veterinari més antic dels jubilats, Miquel Capó Diana, amb una placa com reconeixement dels serveis donats durant la seva llarga i fecunda vida professional.

L'acte va tenir lloc en el restaurant '4 Vents' d'Algaida, on tingué lloc un dinar de germanor al qual assistiren 25 companys jubilats, acompanyats per 15 de les senyores, que se varen sumar a aquest acte institucional. Va ser una jornada molt agradable, ja que qualque company hi assistia per primer cop, com és el cas de Tomeu Anguera, recentment jubilat, així com també Tomeu Salvà Janer, el qual tingué ocasió per entaular llargues converses amb la majoria de companys que foren a l'acte.

En acabar el mateix, ens dirigí unes sentides i entranyables paraules el president del Col·legi, Ramon Garcia Janer, qui destacà l'assistència de tants companys jubilats que continuen formant part, malgrat la seva edat, del nostre col·legi, i que, sense els quals, "la nostra professió no seria la mateixa", posà de manifest Ramon Garcia.

Aprofitem l'ocasió per desitjar-vos unes felices festes de Nadal i nou any, i que el pròxim any ens sigui possible reunir-nos una altra vegada.

Francisco Solà

El Col·lectiu de Jubilats visita el Parc de Tecnologies Ambientals

El passat dia 5 d'octubre un grup de veterinaris jubilats visitarem TIRME (Centre de Reciclatge de Productes Sòlids), a Son Reus. Malgrat les petites dificultats que tinguérem per localitzar l'esmentat centre, arribàrem a les dependències administratives (edifici 'cubo') on ens va rebre efusivament el cap de relacions públiques, el qual ens exposà a grans trets en què consistia la visita. Abans de recórrer les diferents dependències de la planta, vàrem ser obsequiats amb productes típics mallorquins.

Seguidament, ja a la sala d'actes, es projectaren vídeos sobre el funcionament d'aquesta factoria, amb l'explicació dels diferents processos als que són sotmesos els residus sòlids des que entren en el recinte fins que es transformen en productes reciclats, tots de gran utilitat per a la finalitat a la que són destinats.

Ens va sorprendre (a l'hora que agradà) a tots que la visita tingué com a colofó un viatge en tren monorrail situat a una alçada d'una vuit a deu metres, recorrent les distintes dependències que amb anterioritat havíem vist a la projecció dels vídeos. Es tracta d'un centre modèlic, dels millors d'Europa, i en la construcció del qual s'invertiren dos anys, amb un pressupost de 92 milions d'euros.

Finalment, destacar la gran amabilitat i cortesia amb la que vàrem ser tractats pel personal de TIRME. Després tinguérem un berenar de germanor que va ser del gust dels 24 assistents i en el que es comentaren les incidències sorgides en el transcurs de la entretinguda visita.

Pintura al COVIB

El Col·legi tanca l'any exposant l'obra de Josep Maria Sirvent

Sirvent neix a Lívia, Girona, l'any 1957. Viu i treballa a Mallorca des del 1982. Escultor format a l'escola Massana i la Facultat de Belles Arts de Barcelona, a l'Escola de Belles Arts de Perpignan i a Palma de Mallorca. La seva obra, marcadament constructiva i de preocupació pel contrast de materials, ha sigut exposada en repetides ocasions a la Fira ARCO de Madrid, a diverses províncies espanyoles i a Chicago, Suïssa i Alemanya. L'exactitud de les seves construccions i l'ús de materials densos proporcionen una sensació de solidesa i rotunditat a l'elecció de les formes.

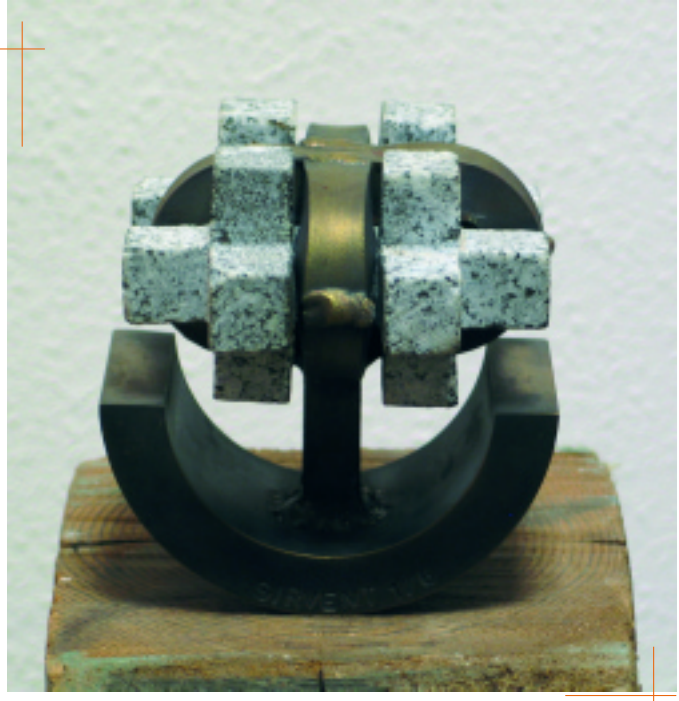

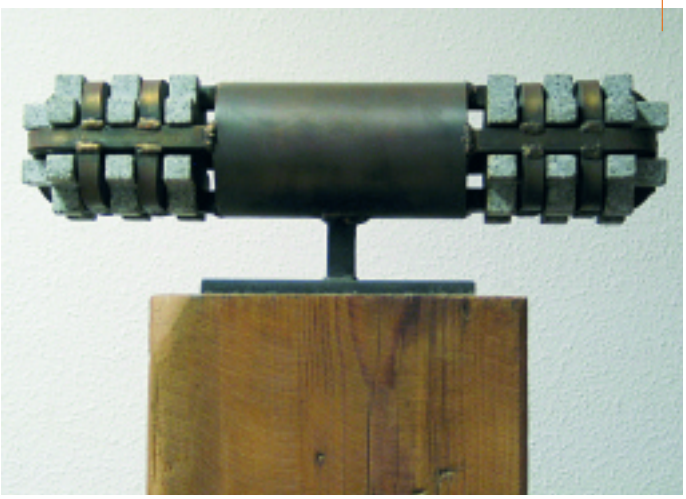

Assessoria Jurídica

Quins tràmits s'han de fer per enviar un animal a incinerar a la península?

Consultat l'ordenament jurídic, concloem que no hi ha regulació específica al respecte, essent les normes d'aplicació per analogia la Llei 10/1998, de 21 d'abril, de Residus, llei 8/2003, de 24 d'abril, de Sanitat Animal, i Reial decret 3454/2000, de 22 de desembre, pel qual es vigila i controlen les encefalopaties espongiformes transmissibles dels animals.

BUFETE ASESORÍA ANTONIO FONT

Davant d'una massa a la zona sublingual, hauríem de diferenciar mitjançant citologia o biòpsia si es tracta d'una glàndula salivar, o d'un creixement d'origen inflamatori o tumoral. Nosaltres vàrem anestesiar l'animal per fer-li una neteja de boca i per agafar mostres per biòpsia i citologia amb agulla fina.

A la citologia, s'apreciaren neutròfils, algunes cèl·lules plasmàtiques i macròfags, a dins dels quals es podien distingir estructures amb característiques morfològiques típiques d'amastigots de leishmania. La biòpsia va confirmar que es tractava d'una estomatitis granulomatosa nodular produïda per Leishmania.

Vàrem cursar una titulació d'anticossos antileishmania per IFI indirecta, que va donar un resultat de 1/640; i un proteïnograma, en el que les gammaglobulines eren de 17,50 g/l (normal de 5 – 12).

El gos va ser tractat amb Antimoniato de N-metiglucamina (Glucantime®) a dosi de 100 mg/kg/24h subcutani, alopurinol (Zyloric®) a dosi de 10 mg/kg/12h la primera setmana, i 20mg/kg/12h després. La medicació es va suplementar amb maleato de enalaprilo (Enacard®) a dosi de 0,5 mg/kg/24h per protegir la funció renal.

Es varen fer controls quinzenals de la funció renal, i mensuals per valorar l'evolució de l'analítica específica. Al cap d'un mes de tractament, el proteïnograma s'havia normalitzat, amb un valor de gammaglobulinas de 10,20 g/l; i la titulació de leishmania havia baixat considerablement, fins a 1/40. Però la mida de la massa era pràcticament la mateixa, disminuint tan sols en un 20-30%. L'halitosi i la hipersalivació havien desaparegut totalment, i segons el propietari el gos estava molt més actiu i animat que abans del tractament.

DISCUSIÓ

La leishmaniosi canina és una malaltia causada per un protozou del gènere Leishmania, que produeix lesions greus mitjançant dos mecanismes:

Causa lesions inflamatòries no supuratives. Produeix immunocomplexes circulants que es dipositen al glomèrul renal, vasos sanguinis i articulacions.

Els granulomes inflamatoris crònics són els responsables de les manifestacions cutànies de la malaltia, de les lesions hepàtiques entèriques i òssies, i de part de les lesions oculars i renals. Els depòsits d'immunocomplexes són els responsables del desenvolupament de greus glomerulonefritis, d'algunes lesions oculars i de la vasculitis.

El diagnòstic de la leishmaniosis és el punt més dificultós en la actualitat. Des de fa un temps s'ha vist que la presència d'amastigots de leishmania, ja sigui a teixit, moll d'os o gangli, no és sinònim de patir la malaltia. Per això, s'han de combinar una sèrie de proves, com són: quadre clínic compatible amb la malaltia, presència de leishmanies a la citologia, alteració del proteïnograma (gammapatia mono o policlonal), titulació d'anticossos elevada, i PCR.

En el nostre cas, la presència d'amastigots a la citologia i a la biòpsia va ser una troballa. En el diagnòstic diferencia inicial no hi figurava la leishmaniosis, ja que no és molt freqüent la seva presència a la mucosa oral. Per això, vàrem intentar determinar si existia o no una infecció activa. Tant el proteïnograma com l'IFI semblaven confirmar-ho, i per això iniciàrem el tractament.

La millora del quadre clínic (halitosi, hipersalivació) va ser deguda probablement a la millora en l'estat sanitari de la boca que es va produir gràcies a la neteja de boca. La millora en l'estat clínic general del gos és un fet subjectiu del propietari, i és molt difícil valorar-lo clínicament.

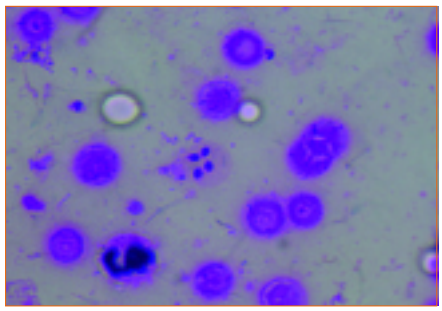

La mida de la massa no va disminuir d'una manera substancial, però una biòpsia posterior va descartar la presència de leishmanies, i l'analítica es va normalitzar. Aquestes dades, encara que no són suficients, ens fan pensar que realment el nostre cas es tractava d'una infecció activa, que va respondre al tractament.

SEGURO DE CONSULTAS CLÍNICAS

Usted se preocupa por sus pacientes, nosotros por usted

Servicio

- Asistencia 24 horas por profesionales cualificados

A.M.A.

La Mutua de los Profesionales Sanitarios

Un seguro de confianza

Infórmate sobre todos nuestros Seguros y Servicios:

- A.M.A. Baleares **971 714 982**
- Barón de Pinopar, 10 . 07012 Palma de Mallorca
- pmallorca@amaseguros.com
- A través de internet: **www.amaseguros.com**

ibex 35® "SA NOSTRA" Garantit

INVERTIU EN L'IBEX 35® SENSE RISC

A **"SA NOSTRA"** hem eliminat el factor risc de les inversions perquè ara us garantim que, sigui quin sigui l'import o el termini de la vostra inversió, en sortireu guanyant. El nou **IBEX 35® Garantit "SA NOSTRA"** és una assegurança d'estalvi la rendibilitat de la qual va lligada a l'evolució de l'índex **IBEX 35®** i que **sempre us assegura l'obtenció d'un rendiment.**

Amb el coneixement de la Conselleria d'Economia, Hisenda i Innovació. Govern de les Illes Balears. 03/03/05

"SA NOSTRA"

CAIXA DE BALEARS